

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност
ПРОФЕСОР по ПН 2.2. История и археология (История на България
(История на българския народ XV–XIX в.)), обявен от ЮЗУ „Неофит
Рилски” в ДВ., бр. 101, 20.12.2022 г.

Рецензент: **чл.-кор. проф. д.и.н. Иван Русев**

Кандидат: **доц. д-р Валентин Спасов Китанов**

БЕЛЕЖКА: Първоначално своята кандидатура по така обявения конкурс представи и доц. д-р Стефан Иванов Дечев, но впоследствие, със заявление до ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ (вх. № 93-01-27 от 15.03.2023 г.) той оттегли своето участие, поради което настоящата рецензия е направена с оглед участието в конкурса на един единствен кандидат – доц. д-р Валентин Спасов Китанов.

1. Кратки биографични данни за кандидата

Валентин Спасов Китанов завършва специалност „История“ във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ през 1987 г. През 2001 г. придобива ОНС „доктор“ след успешно защитена дисертация на тема: „Българите и южнославянската идея през XIX в. (до 1878 г.)“ (ВАК, диплома 27112/02.04.2001 г.). От 1989 г. до днес е щатен преподавател в ЮЗУ „Неофит Рилски“, като преминава през академичните длъжности „Асистент“, „Ст. асистент“, „Гл. асистент“ и „Доцент“. Избран е за доцент през 2007 г. – т.е. напълно отговаря на изискването за продължителност на стажа като доцент (не по-малко от две академични години или не по-малко от пет години), заложено в чл. 87(1) на Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ. Доц. Китанов е заемал и заема редица административни позиции в

Университета: ръководител на Катедра „История“, завеждащ отдел „Чуждестранни студенти“, заместник декан на „Правно-исторически факултет“, член на академичния съвет на ЮЗУ и пр. Членува в научните институции Съюз на учените в България, Център за стопанско-исторически изследвания и Македонски научен институт, извършвал е експертна дейност към НАОА.

2. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

В тази част са представени публикациите, с които кандидатът участва в конкурса и им е направена количествена и качествена характеристика. Направен е преглед и оценка на неговата преподавателска дейност.

2.1. Монографии

Основната монография, с която доц. Китанов се явява в настоящия конкурс е: Тютюнът в българското пространство XVII–XIX в. Стопански, социални и културни проекции. Благоевград: Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2022 г. (ISBN 978-954-00-0299-2). Монографията е първото цялостно изследване по така формулираната тема. Тя е изготвена съобразно всички формални изисквания за публикуване на научна монография: ръкописът е обсъден и одобрен за публикуване на заседание на Катедра „История“ при Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“, проведено на 25 януари 2022 г. (Приложение № 2 – Протокол № 6/25.01.2022 г.); монографията е рецензирана от две хабилитирани лица – проф. д.и.н. Орлин Събев и проф. д.н. Костадин Паев; издадена е от Университетското издателство на ЮЗУ. След извършена проверка със специален софтуер е установен индекс на

сходство в монографията – 1%, следователно не може да има и минимални съмнения за оригиналното авторство на труда.

Структурата, значимостта на разглежданите в монографията проблеми, както и нейните обем и оформление напълно съответстват на целите на така обявения конкурс за „Професор” в ЮЗУ.

2.2. Студии и статии

Кандидатът прилага две научни студии, публикувани в чуждестранни списания, индексирани в световните бази данни (SCOPUS, Web of science), съответно през 2019 г. и през 2020 г. (втората в съавторство).

Две от статиите на доц. Китанов са публикувани в чуждестранни списания, индексирани в световните бази данни (SCOPUS, Web of science), съответно през 2018 г. и през 2020 г. 5 са неговите научни статии, отпечатани в български списания, индексирани в световните бази данни (SCOPUS, Web of science), а 8 са научните статии на кандидата, поместени в български реферирани списания с научно рецензиране.

Представено е и едно учебно помагало: Документи за Българското възраждане. Благоевград: Университетско издателство „Неофит Рилски”, 2017 (ISBN 978-954-00-0155-5) в съсъставителство с други двама преподаватели в Университета.

Считам, че всички представени от доц. Валентин Китанов публикации са в по-голяма или по-малка степен свързани с темата на така обявения конкурс за „Професор” и следва да бъдат оценени техните научни приноси с оглед кандидатурата му в конкурса. Не откривам прояви на плагиатство.

Научните трудове и научната дейност на доц. Валентин Китанов изпълняват и дори преизпълняват минималните наукометрични показатели за заемане на академичната длъжност „Професор”.

Преизпълнението е в повечето от основните показатели, а именно: по група „Г”, показатели №№ 4–11 – вместо изискуемите 200 т., кандидатът отчита 344,16 т.; по група „Д”, показатели №№ 12–14 – вместо изискуемите 100 т., кандидатът отчита 375 т.; по група „Е”, показатели №№ 15–18 – вместо изискуемите 100 т., кандидатът отчита 203 т. Или общо – вместо изискуемите 550 т. актив за процедурата, доц. Китанов представя 1072,16 т., което е свидетелство за това, че неговата кандидатура напълно отговаря и дори надхвърля наукометричните показатели за заемане на академичната длъжност „Професор”.

2.3. Преподавателска работа

През периода на своя дългогодишен преподавателски стаж, преминал почти изцяло в ЮЗУ „Неофит Рилски” (от 1989 г. до днес) доц. д-р Валентин Китанов е водил дисциплини, включени в учебните планове на Правно-историческия и Природо-математическия факултети на Университета. Следва да се открият дисциплините: История на българския народ XV–XVII в., Българско възраждане, История на българския народ XV–XIX в., История на Османската империя, Идеята за федерация на Балканите, Вечният град на Балканите, Религии и етноконфесионални общности в българското пространство и др. По теми из историята на българския народ през османската епоха (XV–XIX в.) доц. Китанов изнася лекции пред студенти на още няколко университета в страната и чужбина: Университет „Проф. Асен Златаров” – Бургас (където е хоноруван преподавател в периода 2012–2022 г.), Нов български университет, УниБИТ, в турски университети. Той е инициатор, ръководител и член на работни групи по изготвяне на учебна документация и на нови дисциплини относно периода XV–XIX в.

Следователно преподавателската дейност на доц. Китанов и неговият значим актив в тази област му дават сериозно предимство в

настоящия конкурс за академичната длъжност „Професор” по дисциплината „История на българския народ XV–XIX в.”.

3. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата

По мое мнение научните приноси на кандидата могат да бъдат обобщени както следва:

3.1. Основният научен принос в трудовете на доц. Валентин Китанов е свързан със задълбоченото изследване на историята на отглеждането на тютюна и на производството на тютюневи изделия в българските земи през XVII–XIX в. Темата е разработвана в течение на години, като първоначално отделни нейни аспекти са представени в научни студии и статии, публикувани в страната и чужбина (последните са от 2022 г.), а в последствие окончателните приноси по темата, вече в завършен и обобщен вид, откриваме в монографията, представена като основна по настоящия конкурс. По-важните приносни акценти могат да се сведат до следното:

- Широката изворова база, върху която се анализира темата, включваща български, османски и европейски извори в това число кореспонденция, сметководни документи, пътеписи, мемоари, периодичен печат и пр.
- Цялостното очертаване на историята на тютюна от появата му в Османската империя и на Балканите, през обратите, през които преминава това производство и свързаните с него изделия в местните бит, стопанство и култура, до превръщането му в твърде печеливша индустрия и във „фон” на Балканското ежедневие;
- Цялостното аргументирано представяне на тютюна като един от факторите за икономическото развитие на българските земи през

XVII–XIX в. – това е основен принос в изследванията на доц. Китанов;

- Социалните и културни аспекти на тютюна в българското пространство през очертания период, включително и ролята на тютюна във всекидневието на османския поданик, в това число и на българина – по тази тема подходът на изследователя сполучливо е повлиян от методите на Френската школа на „Аналите”, поради което постигнатите от него резултати трябва да бъдат оценени по достойнство;
- Изследвана е ролята на отделни български предприемачи в развитието на тютюневия бизнес през XIX в.: братя Робеви, Русчо В. Миркович, Христо и Евлоги Георгиеви;
- Очертана е ролята на държавата в областта на българската тютюнева индустрия: политиката на т.нар. „Временно руско управление” в тази област; законодателните инициативи относно тютюневата индустрия на първото българско правителство, това на Тодор Бурмов с оглед ограничаване на контрабандата и стимулиране на производствения и покупателен процес; мястото на тютюна в политиката на българската държава по външните дългове (края на XIX – началото на XX в.) – подчертано е, че успешното развитие на тютюневата индустрия през периода влияе благоприятно върху фискалната политика на държавата, респективно върху държавната заемна политика;

На тази тема е посветен хабилитационният труд (монография) по конкурса, както и студии и статии с поредни №№ 1, 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 14 и 15 от справката за изпълнението на минималните национални наукометрични показатели (Приложение № 3).

3.2. Научни приноси на кандидата в изследване на историята на българо-османските отношения:

- На базата на автентичен изворов материал е разгледано значението на Българо-османското споразумение от 1904 г. за развитието на Македонския въпрос. Направена е оценка на споразумението и е посочена неговата роля за осуетяването на военен конфликт на Балканите по онова време (студия от 2019 г. и статия от 2018 г.).

В този тематичен кръг попадат публикациите на кандидата с поредни №№ 7 и 17 от справката за изпълнението на минималните национални наукометрични показатели (Приложение № 3).

3.3. В своето творчество доц. Китанов прави научни приноси и по някои други теми, а именно:

- Войната и пленничеството в историята на Балканите през ранния османски период;
- Предисторията на Търновската конституция;
- История и теория на държавата.

Тук се отнасят статиите на доц. Китанов с поредни №№ 4, 5 и 16 от справката за изпълнението на минималните национални наукометрични показатели (Приложение № 3).

4. Критични бележки и препоръки

Считам, че статиите на кандидата с поредни №№ 12 и 13 от справката за изпълнението на минималните национални наукометрични показатели (Приложение № 3) са твърде косвено свързани с темата на конкурса. Поради това не съм ги включил в направения тук по-горе анализ на научните приноси. Това обаче не променя крайната ми положителна оценка.

По същество нямам критични бележки относно литературната и изворова осведоменост на кандидата, неговите теоретични постановки, точността и пълнотата на резултатите от проучванията, представени в материалите за участие в конкурса. Монографията, студиите и статиите, както и участието му като съсъставител на учебно помагало са достатъчни за висока оценка на научноизследователската и педагогическата дейност на доц. д-р Валентин Китанов.

5. Заключение

Документите и материалите, представени от доц. д-р Валентин Китанов, отговарят на изискванията на ЗРАС в Република България, на Правилника за прилагането му и на вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски”. След анализ на научната значимост на трудовете и на съдържащите се в тях приноси давам положителна оценка на цялостната дейност на кандидата и потвърждавам съответствието ѝ с минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „Професор“. Убедено препоръчвам на уважаемото жури по конкурса, а впоследствие и на ФС да изберат доц. д-р Валентин Спасов Китанов на академичната длъжност „Професор“ в ЮЗУ „Н. Рилски“ по ПН 2.2. История и археология (История на България (История на българския народ XV–XIX в.)).

Дата: 2.04.2023 г.

Рецензент: .....

чл.-кор. проф. д.и.н. Иван Русев

REVIEW

of the submitted works for participation in the competition for the academic position of PROFESSOR in PF 2.2 History and Archaeology (History of Bulgaria (History of the Bulgarian People XV-XIX c.)), announced by the Southwest University Neofit Rilski in State Gazette, No. 101, 20.12.2022

REVIEWER Prof. Ivan Rusev, Dr. Sc., Corresponding Member of Bulgarian Academy of Sciences

Candidate: Associate Professor Doctor Valentin Spasov Kitanov

NOTE: Initially, Associate Professor Doctor Stefan Ivanov Dechev also submitted his competition application, but subsequently, with a request to the Chancellor of Southwest University Neofit Rilski (entry No. 93-01-27 of 15.03.2023) he withdrew his participation, therefore this review is made in consideration of a single candidate – Associate Professor Doctor Valentin Spasov Kitanov.

1. Candidate short bio

Valentin Spasov Kitanov graduated as a History major from the St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo in 1987. In 2001, he was conferred the education and scientific degree "doctor" after successfully defending his dissertation on the topic: "Bulgarians and the South Slavic Idea in the 19th Century (until 1878)" (HAK – diploma 27112/02.04.2001). Since 1989, he has been a full-time lecturer at the Southwest University Neofit Rilski, successively taking the academic positions of Assistant, Senior Assistant, Chief Assistant and Associate Professor. He was elected as an associate professor in 2007, i.e., he fulfills the tenure requirement as an associate professor (not less than two academic years, or not less than five years), set out in Article 87(1) of the Internal Rules on the Development of Academic Staff of the Southwest

University. Associate Professor Kitanov has held and is holding a number of administrative positions at the University: Head of the Department of History, Head of the Department of Foreign Students, Deputy Dean of the Faculty of Law and History, member of the Academic Council of the Southwest University, etc. He is a member of the scientific institutions Union of Scientists in Bulgaria, Center for Economic and Historical Studies and Macedonian Scientific Institute, and has carried out work as an expert at the National Evaluation and Accreditation Agency

2. Characteristics of the candidate's scientific and applied research work

This part details the publications for the candidate's competition application and makes a quantitative and qualitative characterization thereof. His lecturing activities are reviewed and evaluated.

2.1. Monograph:

The main monograph that Associate Professor Kitanov is presenting at the current competition is "Tobacco in the Bulgarian space between XVII and XIX century. Economic, social, and cultural projections. Blagoevgrad: Neofit Rilski University Press, 2022 (ISBN 978-954-00-0299-2). This monograph is the first comprehensive study on the formulated topic. It is drafted in accordance with all formal requirements for the publication of a scientific monograph: the manuscript was discussed and approved for publication at a meeting of the Department of History at the Faculty of Law and History of Southwest University Neofit Rilski, held on 25 January 2022 (Annex No. 2 – Protocol No. 6/25.01.2022); the monograph was reviewed by two habilitated persons – Professor Doctor of Historical Sciences Orlin Sabev and Professor Doctor of Sciences Kostadin Paev; it is published by the Southwest University Press. After checking with a special software, the similarity index of the

monograph was found to be 1%, therefore the original authorship of the work is indisputable.

The structure and significance of the problems discussed in the monograph and its volume and layout fully correspond to the objectives of the competition for Professor at Southwest University.

2.2. Studies and Articles

The candidate has submitted two scientific studies published in foreign journals, indexed in the world databases (SCOPUS, Web of science) in 2019 and 2020 respectively (the second one was co-authored).

Two of Associate Professor Kitanov's articles have been published in foreign journals, indexed in world databases (SCOPUS, Web of science) in 2018 and 2020, respectively. Five of his scientific articles were printed in Bulgarian journals, indexed in world databases (SCOPUS, Web of science), and eight of the candidate's scientific articles were published in Bulgarian indexed peer-reviewed publications.

A teaching aid has also been submitted: Documents on the Bulgarian National Revival. Blagoevgrad: Neofit Rilski University Press, 2017 (ISBN 978-954-00-0155-5), co-edited with two other lecturers at the University.

I believe that all the publications presented by Associate Professor Valentin Kitanov are more or less related to the topic of the announced competition for the academic position of Professor and their scientific contributions should be evaluated in view of his candidacy in said competition. I have not found any manifestation of plagiarism.

The scientific publications and scientific work of Associate Professor Valentin Kitanov meet and even exceed the minimum scientific metrics for the academic position of Professor. The over-fulfillment is in most of the key indicators, namely: in group G, indicators No. 4-11 – instead of the required 200 points, the candidate has scored 344.16 points; in group D, indicators No. 12-14

– instead of the required 100 points, the candidate has scored 375 points; in group E, indicators No. 15-18 – instead of the required 100 points, the candidate has scored 203 points. In total – instead of the required 550 points, Associate Professor Kitanov scored 1072,16 points, which is a testimony to the fact that his candidacy fully meets and even exceeds the scientific metrics for the academic position of Professor.

2.3. Teaching work

During the period of his long teaching practice, which has been in the Southwest University Neofit Rilski (from 1989 to present day) in almost its entirety, Associate Professor Doctor Valentin Kitanov has lectured courses, included in the curricula of the Law and History, and Natural Sciences and Mathematics faculties of the University. The following disciplines should be highlighted: History of the Bulgarian People, from XV to XVII century, Bulgarian National Revival, History of the Bulgarian People from XV to XIX century, History of the Ottoman Empire, The Idea of Federation in the Balkans, The Eternal City of the Balkans, Religions and Ethnic-Confessional Communities in the Bulgarian Space, etc. On topics of the history of the Bulgarian people in the Ottoman era (from XV to XIX century) Associate Professor Kitanov lectures to students of several other universities in the country and abroad: Professor Asen Zlatarov University – Burgas (where he is a lecturer in 2012-2022), New Bulgarian University, ULSIT, at Turkish universities. He is the initiator, leader and member of working groups on the preparation of teaching documentation and new disciplines in the period from XV to XIX century.

Therefore, the teaching work of Associate Professor Kitanov and his significant contributions in this field are strongly advantageous for him in this competition for the academic position of Professor in the discipline History of the Bulgarian people, from XV to XIX century.

3. Main contributions in the scientific, applied, and teaching activity of the candidate

In my opinion, the candidate's scientific contributions can be summarized as follows:

3.1. The main scientific contribution in the works of Associate Professor Valentin Kitanov is related to the in-depth study of the history of tobacco cultivation and tobacco production in the Bulgarian lands from the XVII to XIX century. The topic has been developed over the years, initially individual aspects of it were presented in scientific studies and articles published in the country and abroad (the latest ones are from 2022), and subsequently the final contributions on the topic, already in a complete and summarized form, are found in the monograph, presented as the main one in the current competition. The more important contribution highlights can be reduced to the following:

- The wide source base on which the topic is analyzed, including Bulgarian, Ottoman, and European sources, such as correspondence, accounting documents, travelogues, memoirs, periodicals, etc.
- Comprehensive history of tobacco from its emergence in the Ottoman Empire and the Balkans, through the various stages of its production and its related products in the local life, economy, and culture, to its transformation into a highly profitable industry and the background of the Balkan everyday life;
- Overall substantiated presentation of tobacco as one of the factors for the economic development of the Bulgarian lands from XVII to XIX century. – this is a major contribution to the research of Associate Professor Kitanov;
- The social and cultural aspects of tobacco in the Bulgarian space during the outlined period, including the role of tobacco in the everyday life of the Ottoman subject, particularly the Bulgarians – on this topic, the

approach of the researcher is successfully influenced by the French School Annales, therefore the results achieved by him should be valued accordingly;

- The role of individual Bulgarian entrepreneurs in the development of the tobacco business in the XIX century has been studied: The Robevi brothers, Ruscho V. Mirkovich, Hristo and Evlogi Georgiev;
- The role of the state in the Bulgarian tobacco industry has been outlined: the policy of the so-called Provisional Russian Government in this area; the legislative initiatives concerning the tobacco industry by the first Bulgarian government, the government of Todor Burmov, aimed at limiting smuggling and stimulating the production and purchasing process; the place of tobacco in the Bulgarian state's foreign debt policy (late XIX, early XX century) – it is emphasized that the successful development of the tobacco industry during the period had a favorable impact on the state's fiscal policy, respectively on the state borrowing policy;

The habilitation thesis (monograph) of the competition and the studies and articles with consecutive No. 1, 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 14 and 15 from the reference for the fulfillment of the minimum national science metrics (Annex No. 3) are devoted to this topic.

3.2. Candidate's scientific contributions in the study of the history of the Bulgarian-Ottoman relations.

- The importance of the Bulgarian-Ottoman Agreement of 1904 for the development of the Macedonian question is examined based on authentic source material. It assesses the agreement and points to its role in preventing a military conflict in the Balkans at the time (a 2019 study and a 2018 article).

This thematic range includes the publications of the candidate with serial numbers 7 and 17 from the reference for the implementation of the minimum national science metrics (Annex 3).

3.3. In his work Associate Professor Kitanov makes scientific contributions on some other topics, namely:

- War and captivity in the history of the Balkans in the early Ottoman period;
- The background of the Tarnovo Constitution;
- History and Theory of the State.

The articles of Associate Professor Kitanov with serial numbers 4, 5, and 16 from the reference on the fulfillment of the minimum national science metrics (Annex 3).

4. Critical remarks and recommendations

I believe that the articles of the candidate with serial No. 12 and 13 from the reference on the fulfillment of the minimum national science metrics (Annex 3) are rather indirectly related to the topic of the competition. I have, therefore, not included them in the analysis of scientific contributions hereinabove. This, however, does not change my final positive assessment.

I have no substantive criticisms of the candidate's literary and source awareness, his theoretical formulations, or the accuracy and completeness of the research results presented in the submission materials. The monograph, the studies and the articles, and his participation as a co-author of a textbook are sufficient for a high-level evaluation of the research and pedagogical work of Associate Professor Doctor Valentin Kitanov.

5. Conclusion

The documents and materials submitted by Associate Professor Dr. Valentin Kitanov meet the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the internal rules for the development of academic staff at the Southwest University Neofit Rilski. After analyzing the scientific significance of the works and the contributions contained therein, I give a positive evaluation of the overall work of the candidate, and I confirm the compliance of said work with the minimum national requirements for the academic position of Professor. I confidently recommend that the competition's esteemed jury and subsequently the Faculty Council, elect Associate Professor Doctor Valentin Spasov Kitanov for the academic position of Professor at Southwest University Neofit Rilski under PF.2.2. History and Archaeology (History of Bulgaria (History of the Bulgarian People, XV to XIX century))

Date: 2.04.2023

Reviewer: .....

**Prof. Ivan Rusev, Dr. Sc.,
Corresponding Member of
Bulgarian Academy of Sciences**